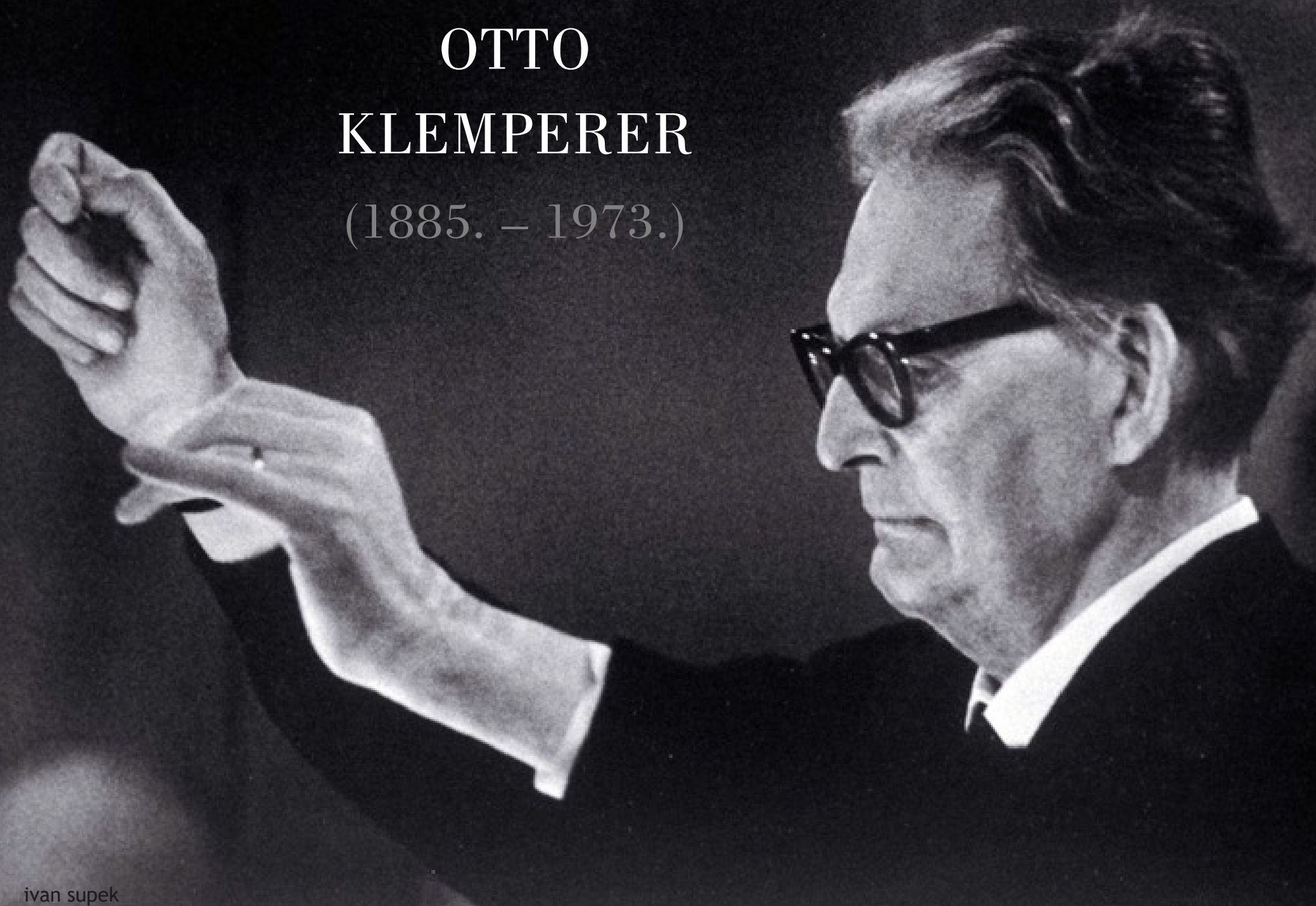

OTTO
KLEMPERER
(1885. – 1973.)

U fonoteci uz koju sam odrastao stjecajem okolnosti nije bilo izvedbi Klemperera, tako da sam se s njegovim interpretacijama susreo tek sredinom '70-ih godina prošlog stojeća kad je nekoliko tuceta Electrolinih ploča sasvim neočekivano stiglo u opskurnu knjižaru u Vukovarskoj ulici. Među njima bile su i Klempererove interpretacije Schumannove „Četvrte simfonije“ i Mendelssohnovog „Snajetne noći“, magične izvedbe koje su stubokom promijenile moje dotadašnje poimanje tih djela, ali i potakle želju da nabavim još neke od njegovih izvedbi. To je kasnije preraslo u pravi kolekcionarski žar glede kojeg sam s vremenom nabavio gotovo sve njegove izvedbe snimljene za tvrtku EMI i rado ih slušam pedeset godina nakon smrti velikog dirigenta.

Ne volim (pre)pričavati biografije jer to možete naći na internetu, no njegov je životopis zaista jedinstven, pa evo ipak kratkog pregleda. U početku njegova je karijera pravocrtna i stalno uzlazna, a kroz cijelo to vrijeme, kao i mnogi drugi dirigenti njegove generacije, pokušava skladati. Kao dirigent biva zapažen i preporučan od Mahlera, da bi potom brzo napredovao i već 1923. godine postao glazbeni ravnatelj Berlinske državne opere. Tijekom sljedeće dekade postaje značajan promotor suvremene glazbe, te uz uspješne i moderne postavbe Mozartovih i Wagnerovih opera neumorno izvodi glazbu suvremenika Stravinskog („Oedipus rex“, „Mavra“),

Schönberga („Erwartung“, „Die glückliche Hand“), Hindemitha („Cardillac“, „Neues vom Tage“), Janačeka, Weilla... Svakako neobično s obzirom na njegov kasniji repertoar zabilježen na EMI-jevim snimkama. 1933. godina kobna je i po Klemperera jer od tada njegov život postaje neprestana i teška borba prognanika koji luta svijetom (pro)gonjen od bolesti društva i vlastitog tijela - uspon nacizma, potom slijedi teška operacija tumora na mozgu 1939. od koje se nikada nije do kraja oporavio, pa 1950. sukob s komunistima u Budimpešti glede repertoara, opet bolest, pa sukob u SAD-u s makartizmom, teški prijelom prilikom pada s podija i konačno teške opekline trećeg stupnja kada je već imao 73 godine.

Godine 1954. producent Walter Legge vuče smion potez i predaje sedamdesetgodišnjem i bolesnom Klempereru u ruke slavni londonski Filharmonijski orkestar. Njih dvojica sjajno surađuju usprkos legendarne autokračnosti obojice i ostvaruju jednu od najboljih suradnji ikad između dirigenta i producenta, uvijek iznova potvrđujući važnost svake od tih karika. Čuvena je i poučna anegdota sa snimanja Beethovenove „Pastoralne simfonije“ kad je Legge tijekom snimanja začuđeno i nervozno upitao Klemperera nije li „Ples pastira“ ipak prespor, a Klemperer mu stoički odgovorio „Waltere, naviknut ćete se“ i potom nastavio dirigitirati istim tempom. Legge se ne samo „naviknuo“ nego mu je ona postala i najdražom izvedbom. Legge je Klempereru osigurao gotovo idealne uvijete za rad kroz sljedećih deset godina. No, 1964. godine Legge je odlučio raspustiti orkestar nezadovoljan njegovom kvalitetom (?!), a Klemperer je tada nepokolebljivo podržao članove orkestra kada su se reformirali u samoupravni kolektiv kao New Philharmonia Orchestra te njega izabrali za

svog počasnog predsjednika i sa njima on i snima svoj posljednji koncert 26. rujna 1971. godine u londonskom Royal Festival Hallu.

Klempere je iskoristio tu dugogodišnju suradnju sa londonskim filharmonicarima i snimio gotovo cijeli klasično-romantičarski repertoar u kojemu se ogleda njegova sklonost herojskom izričaju i jasnoj arhitekturi, pa stoga ne čudi maestralnost interpretacija Brucknera (EMI Classics 67037) i pogotovo Beethovena (EMI Classics 68057). Znali su mu prigovoriti sporija tempa i gusti orkestralni slog, no po mom sudu druga zamjerka nikako ne stoji, to više što je njegov „sluh“ fascinantno glede ravnovjesja drvenih duhača, a orkestralno tkivo je uvijek jasno „rasvijetljeno“. To se sjajno ogleda u Mozartovim simfonijama i puhaćim serenadama. Njegovi neupitni interpretativni vrhunci, uz Beethovenove simfonije, koji nam ga danas i najbolje mogu predstaviti su Beethovenov „Fidelio“ (EMI Classics 56211, snimljen 1962. u Kingsway Hallu) i Brahmsov „Njemački rekviem“ (EMI Classics 66955, snimljen 1961. u Kingsway Hallu). Naime, Legge je već 1957. godine pozvao Wilhelma Pitzu, bayreuthskog zborovođu, da oformi filharmonijski zbor (Philharmonia Chorus) i tako stvorio potpunu „logistiku“ za izvođenje i snimanje ovih grandioznih djela, a mi danas možemo samo zahvaliti (nikad dovoljno) Klempereru i Leggeu na jednom od najznačajnijih pothvata fonoe. Za kraj spomenimo i to da usprkos poplavi izvrsnih povijesno obaviještenih izvedbi baroknih djela Klempererova čudesna izvedba Bachove „Muke po Mateju“ i dandanas stoji uz bok najboljih izvedbi tog baroknog remek djela.

Preporuku za širi izbor iz Klempererove diskografije možete naći na našim web stranicama [Fonoteke & Arhive](#).

